

Ministerstwo Energii

Podsekretarz Stanu
Marian Zmarzły

DGH-WTS.054.3.2026.EJ

Warszawa, 2026-06-10

**Pan
Radosław Warzecha
Wójt Gminy Babice**

Szanowny Panie Wójcie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 2 marca br., znak Or.033.2.2026, dotyczące petycji Rady Gminy Babice w sprawie zapewnienia skutecznej ochrony mieszkańców przed skutkami wstrząsów górniczych wywołanych działalnością Zakładu Górniczego Janina w Libiążu, należącego do Południowego Koncernu Węglowego S.A., przedstawiam stanowisko Ministerstwa Energii w zakresie objętym właściwością resortu.

1. Informacje dotyczące koncesji i podstaw prawnych prowadzenia eksploatacji.

Południowy Koncern Węglowy S.A. prowadzi działalność górniczą m.in. na podstawie koncesji udzielonych przez Ministra Środowiska, tj.:

- Koncesji nr 4/2012 z 3 sierpnia 2012 r. na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Wisła I” i „Wisła II” położonego w obrębie gmin: Chrzanów, Libiąż i Babice w województwie małopolskim, obowiązującej do 2 sierpnia 2031 r.
- Koncesji nr 4/2016 z 31 maja 2016 r. na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Janina”, położonego w granicach administracyjnych miast i gmin: Libiąż, Chełmek, Oświęcim i Babice w województwie małopolskim oraz miasta Jaworzno w województwie śląskim, obowiązującej do 31 grudnia 2040 r.

Obie koncesje zostały wydane po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz po przeprowadzeniu ustawowych uzgodnień z właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 23 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2026 r. poz. 69), zwanej dalej p.g.g.

Koncesja nr 4/2012 została udzielona w oparciu o wniosek, do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego „Wisła I” i „Wisła II” poprzedzony wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. W koncesji tej zostały ustalone, zgodnie z założeniami „Projekt zagospodarowania złoża...”, granice obszaru i terenu górniczego „Babice I”.

Koncesja nr 4/2016 została udzielona na podstawie wniosku, do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Janina na lata 2016-2040”, poprzedzony wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. W koncesji tej ustalone zostały, zgodnie z założeniami „Projekt zagospodarowania złoża...”, granice obszaru górniczego „Libiąż IV” i terenu górniczego „Libiąż V”. Zgodnie z art. 23 ust. 2a pkt 1 p.g.g., organ koncesyjny przed udzieleniem koncesji

przedsiębiorcy, zobowiązany był do jej uzgodnienia z właściwymi organami samorządu terytorialnego.

2. Nadzór nad ruchem zakładu górniczego.

Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem Zakładu Górniczego Janina w Libiążu w zakresie określonym w art. 168 p.g.g. Kontrole przeprowadzane są cyklicznie w zróżnicowanym zakresie, m.in. górniczym, mierniczym, geologicznym, budowlanym, energomechanicznym, ochrony środowiska oraz zapobiegania szkodom. W ramach kontroli sprawdzana jest zgodność projektowanych i prowadzonych robót m.in. z założeniami koncesji, planu ruchu, kompleksowych projektów eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami, projektów eksploatacji pokładów oraz projektów technicznych prowadzenia robót górniczych. Podczas kontroli sprawdzane są również zagadnienia związane z wstrząsami generowanymi eksploatacją, tj. rzeczywista energia wstrząsów i parametry drgań gruntu wywołane tymi wstrząsami w odniesieniu do wartości prognozowanych, zawartych m.in. w planie ruchu zakładu górniczego. Sprawdzana jest także realizacja założeń aktywnej profilaktyki tąpniowej, polegającej przede wszystkim na wykonywaniu strzelań torpedujących, dezintegrujących skały w otoczeniu eksploatowanych pokładów, w celu ograniczenia możliwości kumulacji energii w górotworze.

3. Eksploatacja pokładu 207 – działania nadzorcze i ograniczające sejsmiczność.

W 2025 r. i I kwartale 2026 r. Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach przeprowadził w Zakładzie Górniczym Janina 34 kontrole, w tym 8 w zakresie zagrożenia sejsmicznego i 3 dotyczące oddziaływania prowadzonej eksploatacji na powierzchnię. Ponadto, w analizowanym okresie, pracownicy Wyższego Urzędu Górniczego przeprowadzili 20 kontroli, w tym 2 kontrole w zakresie analizy zagrożenia tąpnięciami i usuwania szkód górniczych.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że źródłem wstrząsów oddziałujących na powierzchnię była, prowadzona od maja 2024 r. eksploatacja pokładu 207 ścianą nr 710.

Eksploatacja pokładu 207 ścianą nr 710 prowadzona jest na podstawie planu ruchu Zakładu Górniczego Janina na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2027 r. uwzględniającego założenia ujęte w „Kompleksowym projekcie eksploatacji pokładu zagrożonego tąpnięciami na lata 2025-2030 dla robót górniczych w Południowym Koncernie Węglowym S.A.” pozytywnie zaopiniowanym przez Komisję do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych przy Wyższym Urzędzie Górniczym.

Z informacji przekazanych przez organy nadzoru górniczego wynika, że w toku przeprowadzonych w 2025 r. i I kwartale 2026 r. kontroli nie stwierdzono przypadków naruszenia założeń wynikających z planu ruchu kopalni i z kompleksowego projektu eksploatacji pokładu zagrożonego tąpnięciami oraz nie wystąpiła konieczność wydawania decyzji związanych z zagrożeniem sejsmicznym oraz oddziaływaniem na powierzchnię eksploatacji prowadzonej w Zakładzie Górniczym Janina.

Należy podkreślić, że w 2024 r. przedsiębiorca czterokrotnie ograniczał dobowy postęp ściany nr 710 w pokładzie 207. W ramach sprawowanego w tym czasie nadzoru i kontroli nad zakładem górniczym Janina, organy nadzoru górniczego systematycznie prowadziły analizy energii zarejestrowanych wstrząsów.

W wyniku tych analiz, a także kontroli przeprowadzonej w październiku 2024 r., nakazano przedsiębiorcy bezzwłocznie uzyskać ekspertyzę jednostki naukowo-badawczej w zakresie określenia warunków prowadzenia eksploatacji pokładu 207 ścianą nr 710, zapewniających obniżenie poziomu sejsmiczności generowanej robotami górniczymi, między innymi w zakresie maksymalnego ograniczenia oddziaływania wstrząsów na powierzchnię. W decyzji nakazano także, aby do czasu uzyskania przedmiotowej ekspertyzy, ograniczyć do 2,0 m dobowy postęp ściany nr 710 w pokładzie 207. W lutym 2025 r. przedsiębiorca wyeliminował prowadzenie urabiania w ścianie nr 710 w porze nocnej, tj. od godziny 22.00 do 6.00 dnia następnego. Działania te miały na celu przede wszystkim ograniczenie oddziaływania wstrząsów na powierzchnię. Aktualnie dobowy postęp ściany nr 710 w pokładzie 207 ograniczony został do 3,0 m i prace nie są prowadzone w porze nocnej.

W celu ograniczenia zagrożenia tąpnięciami w rejonie ściany nr 710 prowadzonej w pokładzie 207 wykonywane są strzelania torpedujące. W ich rezultacie warstwy piaskowców zalegające nad pokładem 207 ulegają spękaniu, co ogranicza możliwość kumulowania się w nich naprężeń i dzięki temu ulega zmniejszeniu energia występujących wstrząsów. Prowadzona profilaktyka w postaci strzelań torpedujących jest na bieżąco modyfikowana i dopasowywana do aktywności sejsmicznej w celu osiągnięcia jak najlepszego efektu ograniczania energii występujących wstrząsów.

4. Monitoring sejsmiczny ZG Janina.

Zakład Górniczy Janina prowadzi ciągłą rejestrację aktywności sejsmicznej górotworu przez kopalnianą stację geofizyki górniczej za pomocą aparatury sejsmologicznej typu SOS.

W 2025 r., w związku z eksploatacją prowadzoną przez ZG Janina w Libiążu wystąpiło 2116 wstrząsów, w tym tzw. wysokoenergetycznych, tj. o energiach większych od 10^5 J, odpowiednio: 294 rzędu 10^5 J, 175 rzędu 10^6 J i 86 rzędu 10^7 J. W I kwartale 2026 roku zarejestrowano 549 wstrząsów, w tym tzw. wysokoenergetycznych, odpowiednio: 101 rzędu 10^5 J, 45 rzędu 10^6 J i 11 rzędu 10^7 J.

Kwestia ewentualnego rozszerzenia sieci pomiarowej może być przedmiotem dalszych analiz właściwych organów nadzoru górniczego oraz przedsiębiorcy, przy uwzględnieniu rzeczywistego zasięgu oddziaływań prowadzonej eksploatacji.

Zakład Górniczy Janina prowadzi również rejestrację drgań gruntu za pomocą jedenastu powierzchniowych stanowisk pomiarowych aparatury sejsmometrycznej typu AMAX-GSI, z których trzy zainstalowane są na terenie gminy Babice w miejscowościach: Zagórze, Mętków oraz Babice. Według prognozy w zakresie określenia przyspieszenia i prędkości drgań gruntu na skutek wstrząsów wysokoenergetycznych eksploatacyjnych i regionalnych opisanej w obowiązującym planie ruchu, intensywność drgań wg skali GSIS-2017 w obszarze górniczym ZG Janina mieści się w zakresie od 0 do IV stopnia.

5. Informacje o skali GSIS-2017.

Skala GSIS-2017 została opracowana przez Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy jako skala empiryczno-pomiarowa, oparta na wieloletnich badaniach i zweryfikowanej bazie danych sejsmicznych. Została pozytywnie zaopiniowana przez Komisję ds. Ochrony Powierzchni przy Wyższym Urzędzie Górniczym.

Obecnie brak jest podstaw merytorycznych do rewizji skali, a ewentualna jej zmiana, bez nowej, równie szerokiej i wiarygodnej bazy empirycznej, nie prowadziłaby do zwiększenia precyzji i wiarygodności oceny oddziaływań sejsmicznych.

Ewentualne rozbieżności między stopniem intensywności a rzeczywistymi uszkodzeniami mogą wynikać nie tyle z wadliwości samej skali, ile z niewłaściwego jej zastosowania w konkretnych przypadkach lub z błędnej prognozy szczytowych amplitud drgań pochodzących od wstrząsów górniczych, czy też z przyjęcia stanu technicznego analizowanych budynków niezgodnego ze stanem rzeczywistym. Zgodnie z zasadami GSIS-2017 do wyznaczania stopni intensywności zaleca się wykorzystywanie parametru szczytowej, poziomej amplitudy prędkości drgań PGV jako parametru podstawowego i najbardziej wiarygodnego. Jednocześnie sama skala wprost wskazuje, że drgania przypisane do danego stopnia intensywności mogą, lecz nie muszą, wywołać skutki przypisane temu stopniowi.

Laboratorium Geofizyki Górniczej Zakładu Geologii, Geofizyki i Ochrony Powierzchni GIG-PIB na bieżąco realizuje zadania i ekspertyzy związane z prognozowaniem wpływu wstrząsów górniczych na obiekty budowlane i środowisko powierzchniowe. W strukturze Zakładu prowadzone są także prace badawcze i badawczo-usługowe dotyczące stosowania skali GSIS-2017 oraz weryfikacji prognozowanych wpływów zjawisk sejsmicznych na obiekty powierzchniowe. W praktyce Laboratorium wykonuje na bieżąco ekspertyzy i opracowania dla kopalń węgla z obszaru Górnego Śląska dotyczące oceny intensywności wstrząsów górniczych oraz ich wpływu na obiekty budowlane.

Niezależnie od powyższego GIG-PIB wskazuje, że analiza pojedynczych przypadków uszkodzeń budynków powinna być każdorazowo prowadzona z uwzględnieniem stanu technicznego obiektu, poprawności i aktualności jego inwentaryzacji, lokalnych warunków gruntowych oraz jakości prognozy parametrów drgań. Tylko taka łączna ocena pozwala prawidłowo rozstrzygnąć, czy zgłaszane skutki pozostają w bezpośrednim związku z oddziaływaniem danego zjawiska sejsmicznego.

6. Szkody górnicze oraz udostępnianie dokumentacji

W zakresie postulatów dotyczących zasad dochodzenia roszczeń z tytułu szkód górniczych należy wskazać, że odpowiedzialność przedsiębiorcy górniczego oraz tryb dochodzenia roszczeń określają przepisy p.g.g. Kwestie ewentualnych zmian modelu kwalifikowania i wyceny szkód mają charakter systemowy i wymagają analizy wykraczającej poza jednostkową sprawę objętą petycją.

7. Podsumowanie

Ministerstwo Energii z pełną powagą traktuje sygnały dotyczące oddziaływania eksploatacji górniczej na Gminę Babice. Organy nadzoru górniczego prowadzą stały monitoring i podejmują działania, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, mające na celu ograniczenie sejsmiczności oraz minimalizowanie oddziaływania eksploatacji na powierzchnię.

Niezmiennie, Ministerstwo Energii pozostaje otwarte na dialog w pozostałych kwestiach wymagających odrębnych analiz międzyresortowych.

Z wyrazami szacunku

Marian Zmarzły

Podsekretarz stanu

2026-06-10

Do wiadomości:

Pani Iwona Tarabuła, Przewodnicząca Rady Gminy w Babicach, ul. Krakowska 56, 32-551 Babice.